

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Cernătescu, Mihai

Peștișorul negru: Basme, povestiri și legende persane culese de Samad Behranghi. Texte alese și traduse din limba persană de Mihai Cernătescu / Mihai Cernătescu. – București: Herald, 2023
ISBN 978-630-6550-81-4
821.135.1

Nota traducătorului:

Textele alese pentru acest volum au fost selectate de traducător din cărțile „Poveștile lui Behranghi”, „Miturile Azerbaidjanului” (lucrare realizată în colaborare cu Behruz Dehghani), ambele făcând parte dintr-o colecție ce cuprinde totalitatea operelor lui Behranghi, publicată de Editura Negah din Teheran, 2013.

**Basme, poveștiri și legende persane
culese de Samad Behranghi**

PEȘTIȘORUL NEGRU

Texte alese și traduse din limba persană de
MIHAI CERNĂTESCU

EDITURA HERALD
București

Colecția **Înțelepciunea Inimii**

Redactor:
Andreea Tincea

Corector:
Dușa Udrea-Boborel

Ilustrații interioare:
Radu Otărășanu (radu.otarasanu@gmail.com)

Viziune grafică și DTP:
Ela Stoica

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, inclusiv fotocopiere, înregistrare sau prin orice sistem de stocare a informației, fără permisiunea editorului. Ediție în limba română publicată de Editura Herald. Copyright © 2023

Cuprins

PREFAȚĂ	9
1. BĂIATUL CARE VINDEA SFECLĂ	15
2. BĂTRÂNA CU TREI FETE	23
3. BĂTRÂNA ȘI PUIUL AURIU	27
4. BOBIȚĂ	32
5. CĂMILA ȘI VULPEA	36
6. CAPRELE UNCHIULUI ALI	38
7. ÎN CĂUTAREA NOROCULUI	40
8. COMOARA	45
9. DOMNIȚA-CU-PICIOARE-LATE	49
10. DOMNIȚA RODIE	51
11. DOMRUL NEBUNUL	58
12. DOUĂ PISICI PE-UN ZID	69
13. FARUL ȘI PRIETENII SĂI	73
14. FATA CROITORULUI ȘI PRINȚUL	77

15. FLĂCĂUL MUNCITOR ȘI PRINȚESA LENEȘĂ	81
16. FLOAREA ȘI SINOVAR	85
17. FLOAREA ZÂMBITOARE	98
18. IEPURAȘUL ISTEȚ	104
19. LEUL ȘI VULPEA	106
20. LUPUL ȘI OAI	109
21. LUPUL ȘI VULPEA	111
22. MALEC MOHAMMAD	120
23. MĂRGICĂ ȘI MAMA LUI	131
24. MIELUL ♦ ȘOARECELE ȘI PISICA	133
25. MOHAMMAD FLOARE-DE-MIGDALĂ	138
26. O PIERSICĂ ȘI O MIE DE PIERSICI	146
27. OF-OF-OF	170
28. PĂPUȘA DIN PIATRA RĂBDĂRII	179
29. PEȘTIȘORUL NEGRU	183
30. POVESTEA BUNĂTĂȚII	203
31. POVESTEA OFTATULUI	222
32. PRIETENUL BUN ȘI PRIETENUL RĂU	232
33. ROCHIE DE MIREASĂ DIN PIATRĂ DE MOARĂ	238

34. ROTOFEI	242
35. ȘAPTE ÎNCĂLȚĂRI ȘI ȘAPTE TOIEGE DIN FIER	251
36. ȘOARECELE FLĂMÂND	261
37. ȘORICELUL	265
38. ȚAPUL CONDUCĂTOR	267
39. TATĂL A ȘAPTE FETE ȘI TATĂL A ȘAPTE BĂIEȚI	273
40. VIAȚA UNUI FULG DE NEA	281
41. VULPEA ȘI VRĂJITOAREA	284
42. ZMEUL NEPUTINCIOS	292

POSTFAȚĂ

UN METEOR PE CERUL LITERATURII UNIVERSALE CONTEMPORANE	297
---	-----

Băiatul care vindea sfeclă

În urmă cu câțiva ani eram învățător într-un sat. Școala noastră avea doar o cameră cu o fereastră și o ușă pe care intrai. De la școală, să fi fost 100 de metri până în sat. Aveam 32 de elevi: 15 în clasa I, 8 în clasa a II-a, 6 în clasa a III-a și 3 elevi în clasa a IV-a. Am fost trimis în acel sat spre sfârșitul toamnei. Timp de 2–3 luni copiii nu avuseseră învățător și s-au bucurat mult la vederea mea; s-au și pus pe făcut năzbâții. Școala a mers greu 4–5 zile. În final, am reușit să strâng elevii de pe câmpuri, de pe la atelierul de țesut covoare și de pe unde mai munceau, și să-i aduc la școală. Aproape toți copiii, când nu aveau altceva de făcut, mergeau și lucrau la atelierul de țesut covoare al lui Haj¹ Qoli Farshbof². Cei mai iscusiți dintre ei luau zilnic 10–15 riali de la atelier. Acest Haj Qoli venise de la oraș. La țară ieșea mai bine la bani. Țesătorii de la oraș cereau bani mai mulți și nu munceau pentru mai puțin de 4 tumani³ pe zi, pe când cea mai mare plată în sat era între 25 și 35 de riali.

Să fi trecut 10 zile de când sosisem în sat; ninsese și pământul înghețase. Am îndesat hârtie în crăpăturile de la ușă și de la fereastră clasei ca să nu intre frigul. Într-o zi dictam pentru clasele a IV-a

¹ Nume pe care și-l iau musulmanii care au făcut pelerinajul obligatoriu la Mecca și Medina.

² După Primul Război Mondial statul iranian le-a impus cetățenilor să aibă nume de familie. Majoritatea și-au luat numele de familie de la satul din care proveneau sau după meseria pe care o practicau; „farshbof” se traduce „țesător de covoare”.

³ Unitate populară ca „polul” românesc, egală cu 10 riali.

și a III-a. Clasa I și a II-a erau afară. Era soare, iar zăpada se făcuse moale și apoasă. Vedeam pe fereastră cum copiii încolțiseră un câine vagabond și îl băteau cu bulgări de zăpadă. Vara alergau după câini cu pietre și bulgări de pământ, iar iarna cu bulgări de zăpadă.

La puțin timp s-a auzit o voce subțire care striga: „Hei, am adus sfeclă, băieți!... Sfeclă fierbinte și dulce am adus!...”

L-am întrebat pe șeful clasei:

— Maș² Cazem, cine este?

Maș Cazem mi-a răspuns:

— Nu se poate, domnule!... Este Tariverdi, domnule!... Iarna vinde sfeclă... Dacă vreți, îi spun să intre.

Am deschis ușa și Tariverdi a intrat cu banița de sfeclă pe cap. Avea un fular vechi, lucrat din lână, înfășurat în jurul lui. Într-un picior avea un galoș mare, iar în celălalt o gheată obișnuită. O haină bărbătească îi ajungea până la genunchi, mâinile nu i se vedeau din mânecile largi. I se înroșise vârful nasului din cauza gerului. Să fi avut 10–12 ani.

A dat binețe, și-a pus banița pe pământ și m-a întrebat:

— Îmi da-ți voie, domnule, să-mi încălzesc mâinile?

Copiii s-au tras de lângă sobă. Eu l-am poftit să stea pe scaunul meu. N-a stat. Mi-a spus:

— Nu, domnule. Pot să stau și pe pământ.

După el au intrat și ceilalți copii de afară, iar clasa s-a umplut. L-am poftit pe fiecare la locul lui. Tariverdi, după ce s-a încălzit puțin, m-a întrebat:

— Doriți sfeclă, domnule?

Fără să mai aștepte răspunsul meu, a mers la baniță și a dat laoparte șervetul murdar și colorat care o acoperea. Mirosul dulce al sfeclei a umplut camera. Deasupra era un cuțit de Sardari³ cu mâner din corn de căprioară. Tariverdi a ales o sfeclă, mi-a dat-o și mi-a spus:

¹ Sfeclă roșie fiartă în aburi, dulce și gustoasă. Se mănâncă iarna.

² Iraniani care fac pelerinaj la Mașhad, oraș iranian în nord-estul țării, primesc numele de „Mașdahi”, cu forma prescurtată „Maș”.

³ Localitate din nord-vestul Iranului faimoasă în epocă pentru meșterii fierari.

— Mai bine să o jupuiți de coajă singur, domnule... Se poate să am mâinile... Noi suntem de la țară... nu am stat la oraș... nu știm cum se poartă...

Vorbea ca oamenii în vârstă, care văzuseră lumea. Mi-a pus sfecla în mână. Coaja murdară a căzut și a rămas miezul roșu-aprins și curat. Am mușcat din ea. Era dulce, dulce.

Nouruz a strigat din fundul clasei:

— Domnule... nu mai are nimeni sfeclă așa dulce ca Tariverdi, domnule!

A adăugat și Maș Cazem:

— Domnule, soru-sa le fierbe, iar el le vinde... Mamă-sa e bolnavă, domnule.

M-am uitat la Tariverdi. Avea un zâmbet dulce, bărbătesc pe buze. Își desfășurase fularul. Părul îi acoperea urechile. Mi-a spus:

— Fiecare trebuie să facă ceva, domnule... Eu asta fac.

L-am întrebat:

— Ce e cu mama ta, Tariverdi?

Mi-a răspuns:

— Nu-și mișcă picioarele. Responsabilul¹ zice că a paralizat. Ce să fie? Eu nu prea știu, domnule.

L-am întrebat atunci:

— Tatăl tău...

Mi-a întrerupt vorba și a spus:

— A murit.

Unul dintre copii a adăugat:

— Îi spuneau Asghar Contrabandistul, domnule.

Tariverdi a continuat:

— Era un călăreț priceput. Până la urmă l-au împușcat pe munte și a murit. Grănicerii l-au împușcat. Era pe cal când l-au împușcat.

Am mai vorbit puțin despre una, alta, le-a vândut copiilor sfeclă de 2–3 qeroni² și a plecat. De la mine nu a luat bani. Mi-a spus:

¹ Un bărbat matur, acceptat și respectat de tot satul. Figură de autoritate care media conflictele și era răspunzător pentru comportamentul sătenilor în fața statului și în fața marelui latifundiar local.

² Subunitate a rialului, 1 rial are 10 qeroni.

— De data asta sunteți invitatul meu, data viitoare plățiți. Nu vă uitați că suntem de la țară, știm și noi oarece bune maniere, domnule.

Tariverdi mergea prin zăpadă spre sat și noi îl auzeam când striga: „Hei, sfeclă!... Sfeclă fierbinte și dulce am adus, oameni buni!...”

Doi câini șchiopătau în jurul lui și dădeau din coadă.

Elevii mi-au spus mai multe despre Tariverdi. Numele surorii lui era Sulmaz. Era mai mare cu 2–3 ani decât el. Când trăia tatăl lor, aveau casă mare și o viață bună. Apoi au sărăcit. Întâi sora iar, apoi și fratele au mers la atelierul lui Haj Qoli Farshbof. Apoi s-au certat cu Haj Qoli și au plecat.

Rezaqoli mi-a spus:

— Domnule, nesimțitul de Haj Qoli se dădea la soru-sa. Se uita după ea, domnule.

Abolfazl a continuat:

— D... domnule... Tariverdi voia, domnule, să-l omoare pe Haj Qoli cu pieptănul¹, d...

***

Tariverdi trecea în fiecare zi, o dată sau de două ori pe la școală. Uneori venea și după ce termina sfecla și atunci stătea și la ore. Într-o zi i-am spus:

— Tariverdi, am auzit că te-ai bătut cu Haj Qoli, poți să-mi spui cum s-a întâmplat?

Tariverdi mi-a răspuns:

— Sunt ale trecutului, domnule. Vă dau dureri de cap.

I-am spus:

— Ba vreau să știu cum a fost totul, până la ultimul detaliu, cum s-a întâmplat.

Apoi Tariverdi s-a pus pe povestit și mi-a spus așa:

— Să fie cu iertare domnule, eu și soră-mea din copilărie lucram la Haj Qoli. Adică soră-mea lucra dinaintea mea acolo. Eu lucram sub mâna ei. Ea lua 2 tuman, eu luam ceva mai puțin. A fost acum 2–3 ani. Mama era bolnavă, nu muncea, dar nu era nici înțepenită ca acum. În atelier să fi fost alți 30–40 de copii și aveam 5–6 meșteri. Eu și soră-mea mergeam dimineața și stăteam la atelier până la prânz; apoi mergeam iar după masă și stăteam până seara. Soră-mea stătea cu baticul pe cap în atelier. Erau numai

¹ Unealtă metalică ce seamănă cu un pieptăn cu coada din lemn. Se folosește la țesutul manual al covoarelor.

copii la muncă, iar meșterii erau în vârstă, erau ca și părinții noștri. Și mai era Haj Qoli, stăpânul.

Domnule, în ultima vreme nesimțitul de Haj Qoli venea și stătea lângă noi doi și se tot uita la soră-mea; uneori o mângâia pe cap pe ea sau pe mine și râdea fără sens și trecea mai departe. Nu mă deranja cu nimic, căci era stăpânul nostru. A trecut o vreme. Într-o zi de joi¹, când ne luam plata săptămânală, i-a dat soră-mii un tuman în plus și i-a spus: „Mama voastră este bolnavă. Baniii ăștia sunt pentru ea.”

Apoi i-a răs în față și nu mi-a plăcut deloc. Soră-mea s-a temut și n-a zis nimic, iar noi doi, domnule, am venit la mama. Când a auzit că Haj Qoli i-a dat soră-mii bani în plus, a căzut pe gânduri și ne-a spus: „De aici înainte să nu mai luați bani nemunțiți”.

Din ziua următoare am văzut cum meșterii și ceilalți copii mai mari vorbesc pe ascuns și se poartă cu noi de parcă ar avea ceva de ascuns față de noi.

Domnule! În următoarea zi de joi am mers ultimii să ne luăm banii. Haj Qoli ne spusese să mergem ultimii, când se mai eliberează cu treburile. Domnule, 15 rialii în plus ne-a dat Haj și a zis: „Măine vin la voi acasă. Am ceva de vorbit cu mama voastră.”

Apoi i-a răs soră-mii în față și nu mi-a plăcut deloc. Soră-mea s-a albit la față și și-a plecat capul în piept.

Să mă iertați, domnule, dar dumneavoastră ați spus să vă spun totul. I-am aruncat înapoi cei 15 rialii și i-am strigat: „Domnule Haj, n-avem nevoie de bani în plus. Mamei nu-i place.”

Haj mi-a răs în față și mi-a spus: „Nu fi prost, drăguțule. Nu sunt pentru tine sau maică-ta, ca să vă placă vouă sau nu...”

A luat cei 15 rialii și a încercat să-i bage cu sila în mână soru-mii, dar soră-mea s-a tras înapoi și a fugit afară plângând. Pe masă era un pieptăn. L-am apucat și i l-am aruncat în față. I-a zgâriat fața și a început să-i curgă sânge. Haji a început să țipe și să strige după ajutor. Am fugit afară și nu mai știu ce s-a întâmplat cu el. Am ajuns acasă. Soră-mea stătea speriată lângă mama și plângea.

¹ Joia este ultima zi lucrătoare a săptămânii; ziua de vineri, sfântă în religia islamică, este zi nelucrătoare.

Seara, domnule, a venit responsabilul. Haj Qoli îmi făcuse plângere și spusese așa: „Vreau să mă înrudesesc cu voi. Dacă nu, băiatul îl dau pe mâna poliției.”

Apoi responsabilul a mai spus: „M-a trimis Haj Qoli după răspuns. Da ori ba?”

Nevasta și copiii lui Haj Qoli stau la oraș, domnule. În alte patru sate are neveste temporare.¹ Să mă iertați domnule. Parcă e un porc. Gras și scund, cu o barbă scurtă, neagră, cu fire albe, cu dinții falși, dintre care câțiva din aur, și cu un șir de mătâni lungi în mână. Exact diferit de dumneavoastră, un porc gras, scund și bătrân.

Mama i-a spus responsabilului: „Eu și dacă aș avea o sută de fete, niciuna nu aș da-o acelei hiene bătrâne. Ajunge cât am văzut până acum. Responsabilule, tu însuși știi că asemenea oameni nu vin sinceri să se înrudească cu noi, oamenii de la țară...”

Responsabilul, domnule, i-a spus: „Da, ai dreptate. Haj Qoli vrea căsătorie temporară. Dar, dacă nu accepți, o să dea copiii afară de la atelier, apoi probleme cu poliția... Să știi și asta!”

Soră-mea se pitise după mama și printre sughițuri de plâns spunea: „Nu mai merg la atelier!... Mă omoară... Mi-e frică de el...”

Dimineată soră-mea nu a mers la atelier. Eu m-am dus singur. Haj Qoli stătea în fața porții și învărtea mătâniile cu degetele. Mi-era frică, domnule, și nu m-am apropiat de el. Avea față bandajată de rana ce i-o făcusem cu pieptănul și mi-a spus: „Băiete vino și intră, nu-ți fac nimic”.

M-am apropiat cu inima cât un purece, iar când am vrut să trec de poartă, m-a prins tare de încheietură și m-a împins în curtea atelierului. S-a pus cu pumnii și picioarele pe mine. Abia am izbutit să scap și am apucat pieptănul de ieri. Mă dureau toate de cât mă bătuse. M-am întors spre el și i-am țipat: „Gunoi nenorocit, îți arăt eu cu cine te pui... mie îmi spun «băiatul lui Asghar Contrabandistul...»”

Tariverdi a suspinat și a continuat:

¹ Islamul șiiit permite căsătoria temporară, pe bază de contract, contra unei sume de bani.

— Domnule, voiam să îl omor chiar acolo. S-au strâns lucrătorii, m-au luat pe sus și m-au dus acasă. Plângeam de furie, loveam în pământ și înjuram, sângele de la răni îmi curgea pe față... Într-un final, m-am liniștit.

Aveam o capră. O cumpărasem împreună cu soră-mea cu 20 de tumani. Am vândut-o, și cu banii luați pe ea și cu puținii bani pe care îi pusesem de-o parte ne-am dus zilele vreo două luni. Apoi soră-mea a mers la nevasta brutarului, iar eu am muncit ce am găsit...

I-am spus:

— Tariverdi, de ce nu se mărită soră-ta?

Mi-a răspuns:

— S-a logodit cu băiatul nevestei brutarului. Eu și sora mea strângem bani să-i facem zestre să se mărite.

***

În vara anului acesta am mers în excursie în același sat. L-am întâlnit pe Tariverdi pe izlaz. Avea 45 de oi și de capre. L-am întrebat:

— Tariverdi, până la urmă ați strâns zestre pentru sora ta?

Mi-a răspuns:

— Da. S-a și măritat... Acum strâng bani să mă însor și eu. De când a plecat soră-mea la casa soțului ei, mama a rămas singură. Vreau să găsec pe cineva să stea cu ea, să o ajute, să stea de vorbă... Nu vă supărați și iertați, domnule.

2

Bătrâna cu trei fete

A fost odată ca niciodată o bătrână care avea trei fete. Toate fetele rămăseseră acasă și niciuna nu se măritase. Într-o zi, bătrâna și-a spus în sine ei: *Trebuie să fac ceva și să mărit fetele. Dar ce să fac și cum să fac?...*

După ce s-a gândit un timp, a luat roata de tors¹ a fetei mai mari, a pus-o în fața porții, iar pe fată a pus-o să lucreze la ea. Fata s-a apucat de tors lână. Spre seară, pe drum a trecut un bucătar de pacele² care se întorcea de la muncă. A văzut fata, i-a plăcut și a luat-o de nevastă. În ziua următoare bătrâna a luat fata mijlocie și a pus-o să toarcă la roată în fața porții. Pe ea a văzut-o un bucătar de kebab, i-a plăcut și a luat-o de nevastă. A treia zi în fața porții a pus-o pe fata cea mică. Pe ea a luat-o de nevastă un vânzător de miere.

A trecut o vreme. Bătrâna și-a spus: *Ia să merg eu pe la fete să văd cum o mai duc!*

A plecat și de un abbasi³ a cumpărat de la taraba din capul străzii o mână de caise uscate. Le-a pus în buzunar și a plecat. A ajuns la casa fetei mai mari. A bătut la poartă. Fata i-a deschis poarta. *Salam. Salam aleicom.*⁴ S-au îmbrățișat și au intrat în casă să stea de vorbă. Bătrâna i-a dat fetei caisele uscate. S-a făcut seară. A venit ginerele acasă. Adusese pacele și i-a spus nevestei:

¹ Mașinărie primitivă folosită la torsul lânii.

² Mâncare tradițională persană, pregătită din picioare și căpățâni de oi sau capre.

³ Monedă medievală persană.

⁴ Formula obișnuită de salut în țările islamice.

— Femeie, pune-le în cuptor să se coacă și le vom mânca dimineață.

S-a făcut târziu și au mers cu toții la culcare. Bătrâna s-a sculat încetișor și a mers la cuptor. A scos pacelele așa crude cum erau și s-a pus pe mâncat. Fiind întuneric, făcea zgomot, și bucătarul de pacele s-a trezit. Și-a trezit nevasta și i-a spus:

— Femeie, vreun câine a intrat în casă și ne mănâncă pacelele. Scoală-te să-l dăm afară.

Femeia și bărbatul au venit la cuptor. Când și-a văzut mama mâncând carnea crudă, fata i-a spus:

— Femeie, scoală-te și pleacă din această casă. M-ai făcut de rușine.

Bătrâna i-a răspuns:

— Dă-mi caisele și plec.

Și-a luat caisele și dimineață devreme a plecat spre casa bucătarului de kebab. I-a dat fetei mijlocii caisele și s-au așezat la vorbă. Spre seară a venit acasă soțul de la muncă. Adusese carne să facă kebab. A atârnat-o în cușca de carne¹ apoi a venit și au mâncat cina împreună, apoi au mers la culcare. Bătrâna și-a spus: *Să mă scol și să merg la cușca de carne; nu am mai mâncat carne de ceva vreme.*

S-a sculat și a mers la cușca de carne, dar oricât a încercat, nu ajungea cu mâna la ea. A sărit cât a putut, dar tot nu ajungea. Bucătarul de kebab a auzit zgomotele făcute de ea și s-a trezit. Și-a trezit nevasta și i-a spus:

— Scoală-te, femeie! Ne-au călcat hoții.

Au venit amândoi și au găsit-o pe bătrână sărind să ajungă la cușca de carne. Degeaba, nu ajungea la ea. Fata i-a spus bătrânei:

— Vai, m-ai făcut de rușine.

Dimineață i-a spus mamei:

— Scoală-te și pleacă la casa ta. Nu mai vreau să rămâi aici.

Bătrâna i-a răspuns:

— Dă-mi caisele și plec.

Și-a luat caisele și a pornit spre casa fetei cele mici. În vecinătatea casei lor era o nuntă și fuseseră invitați și ei la petrecere. Fata le-a spus că nu poate veni la petrecere pentru că are oaspete. I-au spus să-și aducă și oaspetele la petrecere.

Bătrâna și fata cea mică au mers așadar la casa miresei. Și acei vecini erau tot negustori de miere. Aveau cântăreți și muzicanți, și lumea se simțea bine și se distra. Era o petrecere pe cinste. Încetișor bătrâna s-a strecurat, a căutat până a găsit magazia cu ulcioarele de miere. Și-a băgat mâna într-un ulcior mai mic să scoată și să mănânce miere, dar nu a mai putut scoate mâna. Oricât a încercat, nu a putut să-și scoată mâna. Până la urmă a luat ulciorul cu totul și l-a ascuns la subsuoară, sub vâl. S-a așezat lângă ceilalți nuntași. Petrecerea s-a terminat și s-a făcut vremea de culcare. Era vară, noaptea senină și caldă. Bătrânei i-au așternut să doarmă în curte. La miezul nopții, s-a ridicat din așternuturi să scoată cumva mâna din ulciorul cu miere. S-a uitat în stânga și în dreapta până a văzut o

¹ Cutie cu zăbrele în care se ținea carnea.

piatră albă ce strălucea în lumina lunii. A hotărât să spargă ulciorul de acea piatră. Dar piatra nu era piatră, ci capul chel al unui muzicant, care strălucea în lumina lunii. Bătrâna și-a ridicat mâna cu ulciorul și a izbit puternic. Omul a început să strige ca din gură de șarpe. Toată lumea s-a trezit și l-au văzut pe muzicant cu capul spart, plin de sânge și de miere. Omul urla de durere:

— Vai, nemernicilor, mi-au spart capul!... Vai, m-au omorât!...

Fata, când și-a văzut mama în această situație, de rușine, a fugit și s-a ascuns. Dimineață i-a spus mamei:

— Gata. Scoală-te și pleacă, m-ai făcut de rușine.

Bătrâna i-a spus la rândul ei:

— Dă-mi caisele și plec.

Fata i-a dat caisele uscate și i-a spus:

— Ia-le. Și pleacă!...

Bătrâna și-a luat caisele și a plecat la casa ei. A ajuns la taraba din capătul străzii. I-a spus tarabagiului:

— Ia-ți caisele și dă-mi banul înapoi, n-am nevoie de caisele tale.

Tarabagiul nu a vrut, dar atât a stat bătrâna pe capul lui, că a primit caisele și i-a dat banul înapoi.

Bătrâna a ajuns acasă. De atunci înainte nu a mai mers să-și viziteze fetele.

3

Bătrâna și puiul auriu

A fost odată o bătrână sigură pe lume. Tot ce avea era un pui auriu pe care-l găsisese într-o seară pe uliță. Bătrâna trăia greu, făcea săpun¹ și-l vindea pe la băile publice². Puiul auriu stătea în coliba bătrânei și prin curtea mică pe care o avea. Prindea furnici și păianjeni. Nicio furnică nu mai îndrăznește să intre în colibă de frica puiului auriu. Nici chiar furnicile cele mari. Cum le prindea cu ciocul, le și mânca. Îl știau de frică chiar și pisicile care se mai întâmpla să ajungă în curte și se fereau de el.

În curtea bătrânei creștea un nuc falnic. Toamna, când se coceau nucile, puiul auriu era fericit. Bătea vântul și cădeau nucile, iar puiul le spârgea coaja cu ciocul și le mânca miezul.

Un păianjen bătrân se pripășise și el în coliba femeii. Își întinsese pânzele deasupra grinzii, printre borcanele goale. Acolo își depunea ouăle și își creștea puii. În aceste borcane bătrâna ținea oțet, sucuri din fructe, plante medicinale și mentă. Din vânzarea lor își ducea zilele. Dar acum mai făcea doar săpun, iar borcanele, de diferite forme și culori, zăceau goale.

Păianjenul îl ura pe puiul auriu. Se gândea mereu că la un moment dat o să-i facă felul cu ciocul lui și o să-l mănânce. Mai ales că puiul îl și văzuse de câteva ori la marginea grinzii și-l și amenințase că tot în burta lui o să sfârșească. Îi mănecase deja pe câțiva dintre copiii păianjenului și stărpise cu totul furnicile din

¹ Săpun de casă făcut din grăsime de oaie.

² Înainte vreme, băile erau comune, deschise alternativ o zi pentru bărbați, o zi pentru femei.

